

Aswoensdag 22 februari 2012
Basiliek van Sint-Bartholomeus (Tibereiland)
Homilie tijdens de liturgie van de asoplegging

Broeders en zusters,

Op Aswoensdag beginnen we de veertigdagentijd. Vanmorgen, tijdens de audiëntie, had paus Benedictus het over de betekenis van het getal veertig in de Bijbelse traditie. Veertig dagen om ons opnieuw door God te laten verleiden en ons tegelijk door Hem te laten zuiveren. Veertig dagen om te weten welke God we willen dienen: een God van macht of een God van dienstbaarheid.

Als er in de kerk één plaats is om te spreken over bekering, dan is het wel in Rome. De kerk van Rome staat symbool voor zowel het sterkste als het zwakste wat in de geschiedenis van de kerk is voorgevallen. Alle bladzijden van de kerkgeschiedenis kun je in deze stad lezen: de mooiste evengoed als de pijnlijkste. Heiligheid en zondigheid wonen vaak in hetzelfde huis of in dezelfde mens. Ze vullen dezelfde ruimte, zoals het kaf en het koren in een graanschuur. De eeuwen door hebben in Rome heilige mensen gewoond. Je kunt hun woning, hun graf of hun kerk nog gaan bezoeken. Hun beelden staan in een grote kring bovenop de colonnade van het Sint-Pietersplein. Morgen zullen we enkele plaatsen bezoeken waar heiligen geleefd hebben of vereerd worden. In Rome hebben in alle eeuwen ook broze christenen gewoond, zelfs onder de hoogste leiders van de kerk. Wie het levensverhaal van bepaalde pausen of kardinalen leest, ontkomt niet aan een gevoel van onbegrip. Hoe was het mogelijk dat verantwoordelijke kerkleiders zo ver van het Evangelie konden afstaan? Telkens in de kerkgeschiedenis een vernieuwing of hervorming nodig was, moest men van bovenaan herbeginnen. Geloven in de kerk is altijd een daad van vertrouwen. Vertrouwen dat Jezus de kerk niet loslaat en dat de heilige Geest haar blijft leiden, ondanks alles. Vertrouwen dat christenen tot herbronning en tot vernieuwing in staat zijn. Dat ze tot inzicht en bekering kunnen komen. We zijn een "*ecclesia semper reformanda*": een kerk die steeds opnieuw bekering en hervorming nodig heeft.

Waar kunnen die bekering en hervorming vandaan komen? In alle tijden heeft de Geest mensen aan de kerk geschonken om haar weer op het spoor van het Evangelie te zetten. Ik denk aan de meest geliefde heilige van Italië, Franciscus van Assisi. In 1210 komt hij met zijn eerste groep gezellen naar Rome. Paus Innocentius III ontvangt hem en staat hen toe om te leven volgens het Evangelie. Het klinkt merkwaardig, maar de paus stond hen toe "om te leven volgens het Evangelie"! Voor Franciscus en zijn gezellen betekende dit: leven in radicale armoede, vrij van bezit en van macht, in nauwe verbondenheid met de gewone mens

en zijn dagelijkse zorgen, vrij om het Evangelie te gaan verkondigen in steden en dorpen, overal waar ze langs waren. Franciscus bleef niet kritisch toekijken vanuit de rand. Hij stapte met twee voeten in het Evangelie, samen met zijn gezellen, en probeerde het zo authentiek mogelijk te beleven. Van binnenuit heeft Franciscus aan de kerk een nieuw elan geschonken en een nieuw gelaat.

De evangeliëlezing van Aswoensdag, die we zojuist hoorden, heeft met die innerlijke kracht van vernieuwing te maken. Jezus houdt zijn leerlingen een kritische spiegel voor. Wanneer gij een aalmoes geeft, laat uw linkerhand niet weten wat uw rechterhand doet. Wanneer gij bidt, ga in uw binnenkamer, sluit de deur achter u en bid tot uw Vader, die in het verborgene is. Wanneer gij vast, zalf dan uw hoofd en was uw gezicht, om niet aan de mensen te laten zien dat gij vast, maar vast voor uw Vader die in het verborgene is. Soberheid, gebed en vrijgevigheid horen bij de navolging van Jezus. Ze kunnen aan ons christelijk leven een nieuw elan geven. Toch moeten we opletten. Wat Jezus benadrukt is niet de maat, maar de echtheid van ons christelijk leven. Niet zozeer de maat van onze soberheid, van ons gebed of onze vrijgevigheid telt voor Hem, maar de echtheid ervan. Stemmen onze daden overeen met onze woorden? Doen we het voor het oog van de wereld of doen we het voor het oog van God? Bij het begin van de vastentijd nodigt Jezus ons uit om echt te zijn. Om “voor het oog van God” te gaan staan, en ons door Hem te laten aankijken in wie we zijn en wat we doen. “Voor het oog van God”: daar ontstaat de ruimte die ons innerlijk weer vrij kan maken. “Voor het oog van God”: daar begint elke bekering en vernieuwing, zowel in het leven van de kerk als in ons persoonlijk leven.

In zijn brief aan de Korintiërs schrijft Paulus: *‘Op de gunstige tijd heb ik U verhoord, op de dag van het heil ben ik U te hulp gekomen’*. Nu is er die gunstige tijd, vandaag is het de dag van het heil”. Ik hoop dat u met Pasen kan zeggen: ik ben de veertigdagentijd dit jaar begonnen op een gunstig moment en op een gunstige plaats. In de komende veertig dagen mogen we ons laten leiden door het beste wat we in Rome zullen gezien en gehoord hebben. We mogen stappen in de lange traditie van christenen die telkens opnieuw geprobeerd hebben er het beste van te maken, met God en met elkaar. Als teken van bekering en begin van vernieuwing willen we nu het askruisje ontvangen. Tot ieder van ons zal de priester zeggen: “Bekeer je en open je hart voor het Evangelie”.

Amen.

+ Johan Bonny
Bisschop van Antwerpen